

Konferensen om Europas framtid

KORTFATTAT REFERAT

Arbetsgruppen för värden och rättigheter, rättsstatsprincipen, säkerhet

Ordförande: Věra Jourová, kommissionens vice ordförande

Fredagen den 11 mars 2022 kl. 9:00–11:00, Strasbourg – hybridformat

1. Inledande kommentarer från ordföranden

Ordförande Věra JOUROVÁ inledde med att påminna om den tragiska internationella situationen, och betonade EU:s insatser för att försvaga den ryska angriparen och välkomna ukrainska flyktingar som ett bevis på europeisk enighet och resiliens.

Ordföranden gav därefter klargöranden om förfarandet och nästa steg, och förklarade att detta möte skulle utgöra en sista omgång av diskussioner och insamling av synpunkter om medborgarnas rekommendationer. Diskussionerna skulle struktureras kring fem kategorier av rekommendationer som rör värden och rättigheter, rättsstatsprincipen och säkerhet enligt följande: i) Djurrättigheter och jordbruk, ii) Antidiskriminering, jämlikhet och livskvalitet, iii) Medier, falska nyheter, desinformation, faktagranskning, cybersäkerhet, iv) Dataskydd och v) Rättsstatsprincipen, demokratiska värden och europeisk identitet.

Ordförande JOUROVÁ preciserade slutligen att diskussionerna vid mötet – tillsammans med alla de synpunkter som inkommit dithills, i enlighet med konferensens bestämmelser – skulle beaktas i de utkast till förslag som skulle utarbetas av henne själv och gruppens två talespersoner, med bistånd av det gemensamma sekretariatet, före nästa möte den 25 mars. Dessa utkast till förslag kommer att diskuteras vid kommande möten som en del av konferensens nästa plenarförsamling, med den 9 maj som planerat datum för framläggande av den slutliga rapporten.

2. Diskussion

Ordföranden inledde sedan diskussionen, strukturerad i kategorier, och lät för varje kategori medborgarna inleda debatten.

2.1 Djurrättigheter, jordbruk

Medborgarna efterlyste konkreta och snabba åtgärder för att ge djur rättigheter och värdighet.

De förespråkade också en vidareutveckling av hållbart jordbruk i EU för att skydda miljön ordentligt, särskilt genom incitament till företag som respekterar miljönormer och negativa incitament för dem som inte respekterar dem.

Handelsförbindelser med tredjeländer togs också upp. Enligt medborgarna bör dessa vara förenliga med de åtgärder och standarder som gäller i EU. Därför bör man prioritera import av produkter från tredjeländer som är anpassade till vår miljöpolitik.

2.2 Antidiskriminering, jämlikhet och livskvalitet

Ordföranden konstaterade att denna kategori i viss mån överlappar med arbetsgruppen för sociala frågor, och att detta behövde finjusteras i ett senare skede.

I sak rekommenderades att EU bör utforma en politik mot diskriminering på arbetsmarknaden, särskilt för ungdomar och äldre, och att subventioner och skattelättnader bör beviljas företag som följer denna politik. Det påpekades också att fackföreningar bör medverka till att säkerställa att företagen följer dessa regler på arbetsplatsen, och att kvalifikationer och utbildning bör tillhandahållas för detta.

Vissa deltagare efterlyste också EU-lagstiftning som föreskriver subventioner till unga människor så att de blir oberoende och självständiga, samt en jobbgaranti. De efterlyste också fördelar för företag som garanterar en god balans mellan arbetsliv och privatliv.

Ett antal deltagare ville utvidga begreppet rättsstatsprincipen genom att inkludera frågor om sociala rättigheter, för att säkerställa att sociala rättigheter går före ekonomiska rättigheter. Skydd av utsatta medborgare bör stå i centrum för rättsstatsprincipen och de europeiska värdena.

Bristen på genomförande av befintliga regler om antidiskriminering togs också upp, och några deltagare betonade att sådana regler redan finns i fördraget och särskilt i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Några ansåg att det inte borde vara möjligt för enskilda medlemsstater att välja att inte tillämpa stadgans bestämmelser.

Slutligen tog ett par talare upp behovet av ett fullständigt genomförande av Istanbulkonventionen.

2.3 Medier, falska nyheter, desinformation, faktagranskning, cybersäkerhet

Ordförande JOUROVÁ konstaterade att denna kategori i viss mån överlappar med arbetsgruppen för digital omställning.

Enligt många deltagare behöver medborgarna oberoende, objektiva och balanserade medier för att bekämpa desinformation, särskilt mot bakgrund av kriget i Ukraina, som också är ett informationskrig. För att uppnå detta förespråkade flera deltagare EU-omfattande minimistandarder för mediernas oberoende samt främjande av mediepluralism och förebyggande av monopol inom mediesektorn.

Många talare efterlyste också ett system för faktagranskning och verifiering av informationen, som bör läggas ut på en onlineplattform som är tillgänglig för alla. En sådan plattform skulle kunna drivas antingen av en EU-institution eller av ett privat företag som har fått detta i uppdrag. Dessutom erkändes den roll som det civila samhällets organisationer spelar när det gäller att avslöja manipulering av informationen,

och det ansågs att denna roll bör stärkas. Problemet med monetarisering av desinformation måste åtgärdas snarast. Ett annat ämne som togs upp av många var behovet av att ta fram utbildningar i mediekunskap, medborgarutbildning och EU:s historia i skolorna.

Ur en annan synvinkel berörde debatten också cybersäkerhetsfrågor, där insatser bör göras för att stärka EU:s och medlemsstaternas försvarskapacitet, bland annat genom bättre genomförande och nya åtgärder på detta område.

2.4 Dataskydd

Deltagarna konstaterade att det redan finns omfattande EU-lagstiftning på detta område, men ansåg ändå att ytterligare framsteg bör göras, särskilt i fråga om skyddet av minderåriga på nätet. Ytterligare åtgärder, såsom strängare påföljder för förövare, togs också upp.

I allmänna ordalag framhöll många deltagare att den allmänna dataskyddsförordningen behöver tillämpas enhetligt i alla medlemsstater, och kopplingen mellan personuppgifter och desinformationsändamål togs upp.

2.5 Rättsstatsprincipen, demokratiska värden och europeisk identitet

Flera deltagare förespråkade att ytterligare områden bör övervakas inom ramen för villkorlighetsordningen i samband med alla sorters kränkningar av rättsstatsprincipen; särskilt nämndes kränkningar av yttrandefriheten, respekt för hbt-personers rättigheter och tillgång till hälso- och sjukvård.

Med hänvisning till en eventuell årlig konferens om kommissionens rapport om rättsstatsprincipen betonade några deltagare vikten av att involvera EU-medborgarna och det civila samhället samt de olika styresnivåerna, inbegripet regionala och lokala nivåer, och nationella parlament i processen. Kommissionen skulle till exempel kunna redogöra för sin årliga rapport i varje medlemsstat inför det nationella parlamentet.

Några deltagare tog upp frågan om enhällighetsprincipen, som påverkar beslutsprocessen på detta område.

Slutligen insisterade flera deltagare på att EU-medborgarskapet behöver kompletteras med ytterligare väsentliga delar från till exempel EU:s sekundärrätt.

3. Avslutande kommentarer från ordföranden

Ordförande Věra JOUROVÁ avslutade mötet och tackade alla deltagare för deras värdefulla bidrag. Hon betonade att medlemmarnas bidrag skulle beaktas på vederbörligt sätt och såg fram emot mötet den 25 mars, och informerade om att medlemmarna skulle få de första utkasterna till förslag innan dess så att de kunde diskutera dem.